

۲۰۱۸/۰۱/۰۷

انجنیر سلطان جان کلیوال

پر پاکستان د امریکی د فشار

او د عطا نور د یاغیتوب اړیکې؟

دا یو حقیقت او یوه منلی خبره ده چې هیڅ ټولنیزه پېښه یا پدیده به له کوم سبب او لامل پرته نه را منځ ته کیږي. هره ټولنیزه پېښه لکه د طبیعي پېښو په څیر د پېښیدو د پاره د یو ډول خاصو شرایطو برابرېدو ته اړتیا لري، او تر څو چې دا شرایط نه وي مهیا شوي نه کومه طبیعي پېښه منځ ته راتللی شي او نه هم کومه ټولنیزه پېښه. د مثال په توګه، د فزیک د قانون له مخې، د یخ ټوټې تر هغې نه ویلي کیږ تر څو چې د حرارت درجه د ساتیږید له صفر درجې نه لوړه نه شي. همدارنګه د ټولنیزو تجربو له مخې، په یوه ټولنه کې هیڅکله ټولنیز عدالت نه شي راتللی تر څو چې په ټولنه کې نافذ قوانین د ټولني په ټولو غړو به له استثنای څخه په سمه توګه تطبیق نه شي.

د همدې پورته اصل له مخې : اوه لس کاله پوره شول چې د امریکا متحده ایالات د خپلو نورو غربي انډیوالانو سره په افغانستان کې د نړیوال تروریسم سره د مبارزې په نوم د گرمې جګړې په میدان ور ګډه شويده. د را پورونو له مخې، له پیل نه تر اوسه پورې په دی جګړه کې د نړیوال ائتلاف په زرګونو تنه پوځیان و وژل شول او په لسونو زرونو نور زخمی او معیوب شول. د درې تریلیونو امریکای دالرو په خوا و شا کی پېښی یی و خورلی او ګڼ شمیر سربازانو ته پکی روحی ناروغیانی ور پېښی شوی.

په همدې توګه په لسګونو زره افغان امنیتي ځواکونه تلف او معیوب شول. په تریلیونو ډالره مادی تاوانونو او د لسګونو زرونو ملکي کسانو د له منځه تللو راپورونه ور کړل شول. خو له بده مرغه په افغانستان کې د تروریسم سره جنگ نه یواځې داچې ختم او کنترول نه شو بلکې د یوې ورځې نه بلې ته یی زور واخست. د افغانستان دولت او ملت په دی ټوله اوږده موده کې په لوړ آواز سره و ویل چې د پاکستان دولت د تروریسم مستقیماً حمایت کوي، د پاکستان نظامی ګران نه یواځې داچې د تروریسم سره په مبارزه کې د امریکې او نوري نړی سره مرسته نه کوي، بلکې په همدې نوم چې د امریکې نه کومی پېښی اخلي له نیمايي زیات یی بیرته د تروریستانو په لا تقویه کیدو کې په مصرف رسوي، پاکستان د امریکې سره ډبله لوبه سرته رسوي او د عوامو خبره دا د انګریز شاګردان د امریکې نه احمق پولی تر د لاسه کوي. خو د غریب ملا آذان چا نه اوریده او دایې د پاکستان سره د افغانانو ذاتی دښمنی او بد بینی ګڼله. حتی د بن لادن تر وژل کیدو وروسته ، د لسګونو امریکایي مقتیشینو او ډیرو نظامی جزالانو خبرو هم د

امریکی د چارواکو په غوړونو کار ونه کړ او دی دولت ته یی په خپلو بی خایه او بی مورده مرستو کی تغیر را نه وست. اوس چی د امریکی د ولس د جمهور رئیس په توگه یو مشهور بز نس ماین دونالد ټرمپ قدرت تر د لاسه کړی او هغه د بل هر چا نه د پیسو په اهمیت ښه پوهیږی، پاکستان ته یی خبرداری ورکړ چی د امریکی دولت به نوره دا احمق پولی د پاکستان دوه مخی، ناکاره او د تروریزم حمایت کونکی دولت ته ور نکړی او حتی د یوه کارپوه د وړاندیز له مخی چی کانگرس ته یی وړاندی کړیدی د تیرو ورکړل شوو پیسو د بیرته مسترد کیدلو احتمال هم شتون لری نو پاکستان باید اوس څه وکړی چی په افغانستان کی د نوو ماجراگانو په را منځ ته کولو دا لوبه لاپسی گرمه کړی، تر څو امریکی ته و ښای چی بی د پاکستان له همکاری دوی یو قدم هم مخ ته نه شی تللی؟

که څه هم په دی برخه کی مؤثق اسناد له ماسره نشته خو داسی راته ښکاری چی: د پاکستان اړیکی د روس او چین سره لا د مخه د همدی تاوتریخوالی د را منځ ته کیدو د پاره، چی نن په پاکستان کی د جوړ شوی جمعیت د دلی له خوا د بلخ د ولایت نه دعطا نور د گوښه کیدو په پلمه د یاغیتوب ضد ملی سرحد ته رسیدلی دی، دهغوی د خبرو په اجندا کی یوه شامله برخه وه.

د روس سره د مرحوم استاد ربانی او د هغه تر ټولو دلوی قوماندان احمدشا مسعود اړیکی دومره نژدی او دوستانه وی چی هیڅوک تری انکار نه شی کولی. د مرحوم ربانی له خوا روسانو ته د جنگ د تاوان وربخښل او د ملی مقاومت (جهاد) په ټوله دوره کی د مسعود د ټولو جبهو هر ډول اکمالات د روسانو له خوا تر سره کیدل یی، ډیر ښه او څرگند مثالونه دی.

اوس چی امریکی په پاکستان باندی د مرستو د ځنډ او د لزوم په وخت کی د پخوانیو مرسته شوو پیسود بیرته مسترد کیدو تهدیدی فشار راوستی دی، پاکستان یی د هر ډول هسی امکاناتو نه د گټی اخستلو ته مجبور کړیدی چی امریکا د دی فشارونو له وارډولو څخه تیره کړی، او هغه امکانات چی دوی خپل هدف ته نژدی کولی شی زما په اند به تر ټولو مهم داوی:

■ ۱- پاکستانی مقامات وای چی امریکا تر اوسه پوری زمونږ له خاوری او حریم نه په افغانستان با ندی (۵۷۸۰۰) بریدونه کړیدی، اوس هم امریکا په افغانستان باندی د کنترول د پاره پاکستان ته اړتیا لری، که د پاکستان همکاری نه وی امریکا د یوی میاشتی د پاره هم په افغانستان کی نه شی پاتی کیدلی. نو له دی کبله امریکا مجبوره ده چی په خپلی دی پریکړی له سره نوی نظر وکړی.

■ ۲- پاکستان بیا د امریکی د تیر ایستنی او غولونی د پاره اعلان وکړ چی د حقانی شبکی په فعالیتونو به محدودیتونو ولگوی او په دی توگه به امریکی ته و ښای چی دا هیواد د تروریزم سره په جگړه کی، په سیمه کی د دوی تر ټولو ښه ملگری دی.

■ ۳- داسی ښکاری چی د جمعیت دلی د روسی مقاماتو سره ترمشوری ورسته د دی د پاره چی د پاکستان دولت د طالبانو له ملاتړ نه لاس وا نخلی له یوی خوا، د داکټر اشرف غنی او داکټر عبدالله عبدالله په مشری د ملی یووالی حکومت چی د امریکی له خوا جوړ شوی دی، یو ناتوانه دولت و ښای او داکټر غنی چی په حقیقت کی په پاکستان باندی د نړیوالو خصوصاً د امریکی د دولت اعتماد تر ډیره حده را ټیټ کړیدی، یو قوم پرست، او د ملی مسئلو په حل کی ناکام شخصیت څرگند کاندی، د عطا نور د لری کیدو ډرامه یی

دومره گرمه کړی او دومره بی ستره و بناي چي گوندي د هيواد سلامت ته هم زيان رسولي شي. او د دی تر څنگ دا اختلاف به شايد غني او عبدالله تر هغه وخته مصروف و ساتي چي د امريکي سره د پاکستان په اړيکو کي بيا بڼه والي را منځ ته شي.

■ ۴- له دی ځايه ماته د جمعيت د ډلي دا نا موزون، بي مورده او بي سنجشه حرکت د دی ډلي د مشرتابه خپل دريځ نه بنکاري او همدا علت دی چي د څو تنو، دي دريځ د جمعيت په ډله کي په څرگنده توگه بيلوالي را منځ ته کړيدی، ځني غړي يي دا موضوع ډيره کوچني گڼي او د يوه دولتي مامور تغير او تبديل د دی وړ نه بولي چي يوه ملي معضله ورنه جوړه شي. خو ځني لکه عطا نور، مسعود خيلان، شړل شوي اسماعيل خان، شړل شوي يونس قانونی، د جمعيت ماشوم او بي تجربی مشر صلاح الادي رباني او څو نور لوتماران او په پرديو پوري تړلي عناصر زيار کاري چي د خپلو او د خپلو بادرانود گټو د ساتنتی د پاره چي د افغان دولت په ناتواني کي نغښي دی، تر آخري حده پوري مبارزه وکړي او پري نړدي چي په افغانستان کي يو مقتدر، باثابته او يو واقعي ملي دولت را منځ ته شي.

■ ۵- په نهاي تحليل کي د جمعيت د ډلي دا دريځ او د پاکستان د دولت د تيرو څلويښتو کالو دريځ، دواړه يو ډول د افغانستان د خلکو د تشويش او نارامی دريځ دی. نو ځکه له دی ځايه داسي حکم کيدای شي چي (پر پاکستان باندی د امريکي فشار د عطا نور دياغيتوب يو اساسی دليل او سبب دی. که امريکي په پاکستان باندی فشار يا کم کړ او يا يي له منځه يوړ، نو بيا به نه د جمعيت ياغي توب وي او نه به د عطا نور باغيتوب.) ۵ جنوري ۲۰۱۸ تورنتو کانادا

پای.